

GENOMFÖRANDET AV DEN NATIONELLA BARNSTRATEGIN INOM EVANGELISK- LUTHERSKA KYRKAN I FINLAND

Alla är
viktiga

ALLA ÄR VIKTIGA

*Genomförandet av den nationella barnstrategin inom
Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland*

Redaktörer Raija Ojell och Jarmo Kokkonen

Publikationer från Ev.-luth. kyrkan i Finland 129
Kyrkan och verksamheten

Rekommendationer, anvisningar och handledningar

Ärendenummer: DKIR/915/06.02/2022

© Kyrkostyrelsen
Helsingfors 2022

Layout och ombrytning
gstj / Teemu Junkkaala

ISBN 978-951-789-755-6 (hft.)
ISBN 978-951-789-756-3 (PDF, tillgängling)

ISSN 2341-9393 (tryckt)
ISSN 2341-9407 (webpublikation)

INNEHÅLL

- 4 Inledning
- 5 Allmänna principer
- 7 Barnstrategins tre huvudlinjer
- 8 Barn- och familjevänlig kyrka
- 9 Kännetecknen för en barn- och familjevänlig församling
- 11 Åtgärdsprogram

INLEDNING

Den nationella barnstrategi som publicerades våren 2021 omfattar alla under 18 år (Statsrådets kanslis publikationsserie 2021:9). I strategin och dess genomförande beaktas även i stor utsträckning de familjer som barnen lever i samt unga vuxna i övergångsskedet mellan barndom och vuxenliv. Strategin grundar sig på FN:s konvention om barnets rättigheter samt på andra förpliktelser avseende grundläggande och mänskliga rättigheter som gäller Finland.

Genom barnstrategin (www.barnstrategin.fi) skapas ett barn- och familjevänligt Finland som respekterar barnets rättigheter. Målet för strategin är att lägga grunden för en hållbar, konsekvent och långsiktig barn- och familjepolitik.

Som kyrka ansluter vi oss till samma mål som samhället. Kyrkan har därför deltagit i beredningen av barnstrategin för att kunna påverka samhällets gemensamma strategi inifrån och som en del av strategin. Det har även ansetts viktigt att kyrkan utvecklar också sin egen verksamhet så att den utgår från barnens behov och tar familjerna i beaktande. Vad behöver vår kyrka göra för att barnen och de unga ska stå i centrum för verksamheten?

Frågan diskuterades vid kyrkomötet i augusti 2021, och beredningen har gjorts under samordning av Kyrkostyrelsen. Genomförandeplanen har utarbetats i samarbete mellan kyrkliga aktörer och församlingsanställda. Planen är i kraft under samma tid som kyrkans strategi, alltså t.o.m. 2026.

De åtgärder som kyrkan vidtar i anslutning till barnstrategin kompletterar och stöder det omfattande arbete för främjande av barnets rättigheter som redan görs inom kyrkan. Jesus ställde på ett konkret sätt barnet i centrum som förebild för de vuxna. Genom att lägga armen om barnen visade han att det mest centrala i relationen mellan barnet och den vuxna är att barnet innesluts i omsorg och kärlek. En kyrka och ett samhälle som ställer barnet i centrum beaktar företrädet för barnets bästa och möjliggör en trygg och balanserad uppväxt.

*Jesus tog ett barn, ställde det framför dem och lade armen om det.
(Markusevangeliet 9:36)*

I enlighet med den nationella planen för genomförandet är en del av de föreslagna åtgärderna riktade till utveckling av strukturer och befästande av god praxis, en del till kartläggning av och utarbetande av modeller för nya möjligheter.

ALLMÄNNA PRINCIPER

Genom att genomföra den nationella barnstrategin i kyrkan bygger vi en barn- och familjevänlig kyrka, där alla tryggt kan reflektera över frågor om tro och liv och få stöd för att växa som människa. Barnen, de unga och familjerna uppmuntras att leva ut sin tro i vardagen. Då förverkligas andan och syftet med positiv religionsfrihet. I samarbete med olika aktörer är vi i kyrkan särskilt noga med att se till att barns och ungas rätt till trygg tro och andlighet förverkligas i olika verksamhetsmiljöer.

Bakgrunden till principerna är de förpliktelser avseende grundläggande och mänskliga rättigheter som strategin bygger på samt kyrkans egna strategier och centrala dokument.

- Riktlinjer för en familjecentrerad församling
- Dokumentet Trygg församling
- Familjerådgivningens öppna dörrar - Riktlinjer för kyrkans familjerådgivning till 2026
- Så att ingen blir ensam. Riktlinjer för förebyggande av utanförskap
- Kom - Kyrkans tillgänglighetsprogram
- Plan för konfirmandarbetet 2017
- Strategin Öppna dörrar
- Materialet Kyrkans småbarnspedagogik
- Broschyr om morgon- och eftermiddagsverksamheten

Den barnkonsekvensanalys som kyrkan tog i bruk redan 2015 utgör en del av genomförandet av barnstrategin (23 kap. 3 § i kyrkoordningen, evl.fi/plus/verksamhet/fostran/kyrkans-smabarnspedagogik/barnkonsekvensanalys). Grundandet av påverkansgrupper för unga och tryggandet av deras verksamhetsförutsättningar stöder i synnerhet de ungas delaktighet. År 2023 verkar lagstadgade påverkansgrupper för unga i samtliga 378 församlingar.

Vid granskningen av kyrkans åtgärder har särskilt beaktats de pågående utvecklingsprojekt och processer som är inriktade på stärkandet av en människocentrerad kyrka som utgår från församlingsmedlemmarna och på en proaktiv förändring av verksamheten. Sådana processer är framför allt:

- projektet En kyrka för millenniegenerationen (2021–2022)
- AuroraAI-samarbetet med finansministeriet (2020–2022)
- utvecklingsprojektet för det elektroniska familjecentret (omaperhe-tjänsten)
- digital utveckling, såsom ibrukttagandet av Servicedatalagret (SDL)

Genom planen för genomförandet fullgörs även kyrkans gemensamma strategi *Öppna dörrar - Strategi för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland fram till 2026*

- Vi tar de allra svagastes parti och ger röst åt dem inte har någon röst i samhället.
- Vi främjar barns och ungas delaktighet, familjers välbefinnande och växelverkan mellan generationerna.
- Vi främjar jämlikhet och jämställdhet.
- Församlingslivet bygger alltmer på församlingsmedlemmarnas initiativrikedom, kompetens och resurser.
- Vi förnyar ledarskapet. Vi förbättrar förändringsflexibiliteten, transparensen och den förtroendeskapande kulturen. Vi arbetar medlemsorienterat.
- Vi ställer upp mål för kvantitet, kvalitet och effektivitet. Vi utvärderar kritiskt vårt arbete.

BARNSTRATEGINS TRE HUVUDLINJER

De tre huvudlinjerna i barnstrategin passar in även på kyrkans verksamhet:

1. Genom strategin skapas ett genuint barn- och familjevänligt Finland som respekterar barnets rättigheter.
2. Barnets rättigheter och ställning befästs så att barnen (under 18 år) parallellt med alla andra samhällsmedlemmar konsekvent beaktas i all administrativ och övrig verksamhet och så att de får information om sina rättigheter.
3. Utsatta barns ställning tryggas och deras behov identifieras bättre.

Inom kyrkan innebär detta:

1. Delaktighet och icke-diskriminering med avseende på barn och unga (under 18 år) i församlingen.
  - Barn och unga har rätt att vara fullvärdiga medlemmar i gemenskapen. Vi bemöter dem med respekt och stöder deras andliga tillväxt.
  - Vi främjar likabehandling bland barn och unga i vår verksamhet (t.ex. i en digital miljö)
  - Vi förebygger utanförskap och ojämlikhet. Vi godkänner inga former av diskriminering, mobbning, rasism eller våld. Vi ingriper modigt och målmedvetet i olämpligt beteende.
  - Vi värdesätter barns och ungas mångfald och beaktar olika slags behov. Alla är värdefulla och skapade av Gud.
  - Vi stöder barn och unga i deras utveckling till globalt tänkande människor.
2. Barnkonsekvensanalys är en del av den normala beslutsberedningen.
  - Barnkonsekvensanalys utförs systematiskt vid allt beslutsfattande och vid planeringen av verksamheten.
  - Vi främjar barnens och de ungas rätt att delta, bli hörda och få information.
  - Vi stöder verksamheten i församlingarnas påverkansgrupper för unga.
  - Vi tar med barnen och de unga i planeringen av verksamheten och ber regelbundet om deras respons.
  - Vi utvecklar olika sätt att lyssna till barnens åsikter enligt deras ålder och utvecklingsnivå.
3. Vi tar hänsyn till barn i utsatta situationer och typer av verksamheter.
  - Vi identifierar och beaktar barn, unga och familjer som på olika sätt är utsatta samt deras behov.
  - Vi utvecklar tillgängligheten och det sektorsövergripande samarbetet inom församlingen och med andra aktörer.

BARN- OCH FAMILJEVÄNLIG KYRKA

I en barn- och familjevänlig kyrka och församling ges barn och unga möjlighet att själva medverka aktivt samtidigt som de får den trygghet och det stöd de behöver. Barnen, de unga och familjerna får reflektera över trosfrågor och deras sätt att uttrycka sin egen tro och åskådning värdesätts. Mångfalden bland familjerna respekteras och församlingen verkar enligt riktlinjerna för en familjecentrerad församling. Det centrala är växelverkan samt delaktighet och påverkningsmöjligheter för församlingsmedlemmar i alla åldrar.

Delaktighet innebär att man hör till något och känner att man är inkluderad. Det är också förknippat med en möjlighet att påverka i frågor som är viktiga för en själv. Att ta delaktigheten på allvar betyder att barn och unga är aktörer i kyrkan och församlingen, inte objekt för verksamheten. Delaktighet i församlingen innebär också att de enligt sin ålder får ta ansvar för sin egen, andras och hela samfundets verksamhet och för framtiden. Hela familjen ska känna sig välkommen.

De anställda och andra vuxna ska ha förmågan att samarbeta med barnen och de unga och deras familjer i vardagen.

KÄNNETECKEN FÖR EN BARN- OCH FAMILJEVÄNLIG FÖRSAMLING

I en barn- och familjevänlig församling

1.
KÄNNER VI TILL
BARNETS RÄTTIGHETER

2.
VÄRDESÄTTER VI BARN
OCH BARNDOM/UNGA
OCH UNGDOM

3.
HAR BARN OCH UNGA
MÖJLIGHET ATT
REFLEKTERA ÖVER
FRÅGOR OM TRO OCH
LIV (T.EX. MILJÖ, FRED,
RÄTTVISA OCH ANDRA
GLOBALA FRÅGOR)

4.
STÖDER VI BARNES
OCH UNGAS ANDLIGA
TILLVÄXT

5.
SER VI TILL ATT
BARN OCH UNGA HAR
TILLRÄCKLIGT MÅNGA
TRYGGA VUXNA
OMKRING SIG

6.
SER VI TILL ATT
VERKSAMHETEN FÖR
BARN OCH UNGA ÄR
TRYGG, ÄVEN I ANDLIG
BEMÄRKEELSE

7.
TAR VI MED BARNEN
OCH DE UNGA I
PLANERINGEN,
UTVÄRDERINGEN OCH
UTVECKLINGEN AV
VERKSAMHET SOM
RIKTAR SIG TILL DEM

8.
TAR VI MED BARNEN
OCH DE UNGA I
PLANERINGEN OCH
UTVECKLINGEN AV
LOKALER

9.
DELTAR BARN OCH UNGA
I BESLUTSFATTANDET
OCH VERKSAMHETEN

10.
PRIORITERAR VI
BARNENS OCH DE
UNGAS BÄSTA I
BESLUTSFATTANDE
OCH FUNKTIONER SOM
GÄLLER DEM

11.
UTNYTTJAR VI
MÅNGSIDIGT
INFORMATION OM
BARN OCH UNGA I
BESLUTSFATTANDET

12.
VERKAR VI ENLIGT
RIKTLINJERNA FÖR EN
FAMILJECENTRERAD
FÖRSAMLING

13.
RESPEKTERAR VI
MÅNGFALDEN BLAND
FAMILJERNA

14.
STÖDER VI
PARRELATIONEN OCH
FÖRÅLDRASKAPET

Barnstrategin och genomförandet av den är ett sätt att åstadkomma förändring

För att fullgöra barnstrategin och därigenom uppnå barn- och familjevänlighet krävs en förändring i tänkesätt, rutiner och arbetsstrukturer inom kyrkan. Dessa bör analyseras ur ett delaktighetsperspektiv och om möjligt omformas. Barnstrategin och genomförandet av den är ett sätt att åstadkomma förändring.

För genomförandet av barnstrategin är det bra att utarbeta lokala planer på olika nivåer inom kyrkan. På så sätt kan man bäst beakta regionala och övriga särdrag samt barnens och de ungas behov.

Fullgörandet av planen och genomförandet av barnstrategin följs och utvärderas årligen t.ex. i samband med verksamhetsberättelserna. Planen uppdateras vid behov och alltid när församlingen eller hela kyrkans strategi förnyas.

De aktörer som anges som ansvariga parter i åtgärdsförslagen nedan är de planerade primära aktörerna och samarbetspartnerna, dock inte de enda aktörerna. Genomförandet är en gemensam uppgift för alla kyrkliga samfund. Genom att ange ansvariga parter underlättar man arbetsfördelningen och utvärderingen av verksamheten.

ÅTGÄRDSPROGRAM

1. Barnen, de unga och coronakrisen

Den nationella barnstrategin och planen för genomförandet av den publicerades under en internationell pandemi. Det står klart att coronakrisen har haft en djup inverkan på barns, ungas och familjers välfärd. Detta framgår också i den nationella planen för genomförandet. Konsekvenserna av coronakrisen kan skönjas på många sätt också i kyrkans verksamhet. De skadliga verkningarna har i synnerhet drabbat de barn och unga som är i en mer utsatt ställning.

Det är viktigt att genomförandet av barnstrategin inom kyrkan främjas i samarbete med samhällets strategiska arbete för eftervården och återuppbyggnaden efter coronaepidemin, i synnerhet med beaktande av barns och familjers ställning. I verksamheten beaktas också effekterna av kriget i Ukraina.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Coronakrisens konsekvenser för barn, unga och familjer tas upp vid möten och utbildningar för kyrkans anställda, delaktighetsarbetare och barnombud och man lyssnar till deras erfarenheter. Man ser till att också barnens och de ungas egen röst hörs på alla förvaltningsnivåer.**
- **De utredningar som gjorts om coronakrisens konsekvenser utnyttjas och material som utarbetas inom samhället tas i bruk i församlingarna.**
- **Församlingens anställda uppmuntras till samarbete med de kommunala aktörerna i stödandet av barns och ungas välfärd. Man deltar i familjecenternätverkets verksamhet för främjande och upprätthållande av barns, ungas och familjers välfärd.**
- **Förankringen av goda verksamhetsmodeller i församlingarna fortsätter (bl.a. Walk in-talk, Walk in-terapi, Småhjälp (Pikkuhelppi), verksamhetsmodellen Stigen).**
- **Föräldraskapet och familjernas relationer till de närstående stöds efter coronakrisen. Stöd från familjerådgivningen erbjuds.**

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, Kyrkans central för det svenska arbetet KCSA), Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning, Kyrkans familjerådgivning, stiftens, församlingarna

2. Bekämpning av diskriminering och ojämlikhet

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Jämlikheten mellan barn bör främjas med hjälp av planmässiga åtgärder. Information om skillnader i välfärd och orsakerna till dem bör samlas in och utnyttjas, och åtgärder bör vidtas för att minska dessa skillnader på ett så effektivt sätt som möjligt med respekt för barnets rättigheter.

Det bör säkerställas att olika tjänster, stödformer och kanaler för delaktighet är tillgängliga för alla barn på ett jämlikt och icke-diskriminerande sätt. Tillgängligheten och olika verksamhetsformer i informationssamhället bör utvecklas utifrån barnens behov och med beaktande av mångfalden bland barn.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Man klarlägger den kunskap om omständigheterna kring barns och familjers välfärdsskillnader som förmedlats bl.a. via diakonin och familjecentersarbetet.**
- **Man utnyttjar det tillgänglighetsarbete som gjorts inom kyrkan och beaktar det i högre grad i hela kyrkans verksamhet (t.ex. som en del av rådslagningsdagar och utbildningar). Inom kyrkans fostran satsar man på att använda lättläst språk som en del av kommunikationen. Alternativa kanaler för växelverkan tas fram inom kyrkans fostran för att stärka barns och ungas delaktighet.**
- **Man tar fortsättningsvis aktivt fram material (t.ex. dokumentet Trygg församling och publikationen Hur mår unga HBTQ-personer i församlingarna) och ordnar utbildningar i anslutning till könsminoriteters, sexuella minoriteters och övriga minoriteters perspektiv.**
- **Rättigheterna för barn som hör till olika språk-, kultur- och åskådningsgrupper lyfts fram.**
- **Man tar hänsyn till att det finns lika möjligheter för barn och unga som bor i olika områden att få stöd och vägledning för sin egen utveckling.**

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA),
Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning,
Diak, stiftens församlingarna

3. Tryggande av utsatta barns rättigheter

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Utsatthet bör beaktas på ett övergripande sätt i det förebyggande arbetet, i de korrigerande åtgärderna och tjänsterna samt i rättsskyddssystemen. Det förebyggande arbetet bör utökas liksom stödet och ingripandet i ett tidigt skede.

Åtgärderna för att trygga särskilt utsatta barns rättigheter bör utökas. De yrkesövergripande arbetssätten och samarbetsstrukturerna bör förstärkas med beaktande av barnens och familjernas individuella behov. När en familj ges stöd bör man mer systematiskt än i dag beakta ställningen och rättigheterna för barnen i familjen och i den närmaste kretsen.

Man bör utveckla metoder för att identifiera och beakta såväl följderna av strukturell diskriminering som situationsbunden utsatthet i barns ställning. Olika faktorer i barns förhållanden som ökar utsattheten och hur dessa ackumuleras bör identifieras.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Utsatta barns, ungas och familjers perspektiv lyfts tydligare fram och färdigheterna för tidigt ingripande stärks t.ex. i samband med utbildningar. Materialet för förebyggande av utanförskap ”Så att ingen blir ensam” bör utnyttjas. Förebyggandet av utanförskap bör ses som en del av uppgiften och arbetsvisionen för alla kyrkans anställda och frivilliga.**
- **Det yrkesövergripande arbetet inom kyrkan stärks (diakoni, fostran, familjearbete och familjerådgivning, internationellt och mångkulturellt arbete). Resurserna för stöd till de allra mest utsatta målgrupperna bör bibehållas.**
- **Man utvecklar möjligheterna för utsatta barn och unga att delta i församlingens verksamhet genom att utnyttja specialundomnsarbetets kompetens samt konkreta modeller såsom Upee-verktyget, Småhjälp, Walk in-talk och Walk in-terapi.**

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA, Forskning och utbildning), Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning, Diak, stiftens församlingarna

4. Skydd av barn mot våld

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Alla barn har absolut rätt till liv och skydd mot alla former av våld.

Arbetet för att bekämpa våld mot barn bör fortsätta. Man bör förstärka föräldrarnas färdigheter och stödet till föräldrarna, så att verkliga alternativ som respekterar barnets rättigheter och särställning kan erbjudas i stället för de uppfostringsmetoder som är skadliga för barn.

Arbetsätt som förebygger våld och trakasserier och som främjar ingripanden i ett tidigt skede bör etableras. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot våld och trakasserier i den digitala miljön och mot våldsrelaterat material som sprids i den digitala miljön. Uppfostringsmodeller och undervisning som förstärker säkerhetskunskaperna och de digitala kunskaperna bör utvecklas.

Planmässiga åtgärder bör vidtas för att förbättra tjänsterna för barn som utsatts för våld eller trakasserier, och inom olika förvaltningsområden bör stora satsningar göras på arbete som förebygger barnhandel och annan människohandel.

Det bör utvecklas metoder för att upptäcka våld och annan illabehandling i ett så tidigt skede som möjligt, så att det utsatta barnet får tillgång till stödtjänster så fort de behövs. Risker för att barn ska utsättas för våld bör avvärjas, och beredskap att ingripa vid olika situationer med våld och annan illabehandling bör utvecklas.

Effektiva, yrkes- och sektorsövergripande metoder för att förhindra våldsamt beteende hos barn bör tas fram. Barnskyddets möjligheter att tillgripa krävande vård utom hemmet bör tryggas, och familjerna bör inkluderas och stödjas i arbetet för att hjälpa barnen.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Samarbetet med Social- och hälsovårdsministeriets program En barndom utan våld (2020–2025) fortsätter, i synnerhet när det gäller avsnittet om våld i religiösa samfund.**
- **I all verksamhet betonas en övergripande ro att växa samt betydelsen av digital säkerhet. Barn och unga bör även skyddas från andligt, åskådningsmässigt och ideologiskt våld i samhället och inom olika samfund. Bekämpandet av sådant våld är inte en fråga enbart för de religiösa eller ideologiska samfunden. Frågan bör lyftas fram i situationer där olika åskådningar möts.**
- **Den övergripande ron att växa stärks bl.a. inom ramen för verksamhetsmodellen Stigen. Modellens stöd för föräldraskapet och de kyrkliga aktörernas olika projekt för föräldraskapet (bl.a. Perheystävä) är en del av genomförandet av denna strategidelen. Stödet för parrelationen och föräldraskapet är viktigt för att våldskedjan från generation till generation ska kunna brytas.**
- **De församlingsanställda får stöd i utvecklandet av den digitala säkerheten (bl.a. dokumentet Trygg församling, utbildningar,**

kamratstöd). De modeller och det material som redan finns bör utnyttjas (bl.a. projektet PIKI, Folkhälsans mobbningsförebyggande material).

- Informationen om de möjligheter familjerådgivningen erbjuder bör stärkas, och familjerådgivningens sakkunskap bör i mån av möjlighet utnyttjas också i kyrkans personalutbildning (bl.a. rådplägningsdagar, utbildningar). Man samarbetar med nationella aktörer och utnyttjar också i sin egen verksamhet de utbildningar och den handbok om krävande skilsmässosituationer och våld efter skilsmässa som nämns i planen för genomförandet.

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA), Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning, Diak, stiftelsen, sakkunniga inom internationellt arbete, familjerådgivningen.

5. Social- och hälsovårdstjänster för barn och familjer

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Tjänsterna bör utvecklas så att de blir mer tillgängliga och i högre grad utgår från barnens och familjernas behov. Verksamhetsformer med låg tröskel bör utvecklas, till exempel med hjälp av modellen med familjecenter. Möjligheterna att utveckla föregripande och förebyggande verksamhetsformer och det tidiga stödet bör identifieras, och tjänsterna bör förstärkas baserat på kunskap, behov och individuella servicekedjor. Personalens kompetens och välmående samt deras vilja att stanna kvar bör främjas.

En trygg uppväxtmiljö och andra förutsättningar för en god mental hälsa bör säkerställas för alla barn. Mentalvårdstjänsterna samt arbetsformer och praxis som främjar den mentala hälsan bör utvecklas på ett bredare plan.

Man bör på ett övergripande sätt beakta social- och hälsovårdstjänsternas sammankoppling med bildningstjänster och olika tjänster, funktioner och sammanslutningar som främjar välfärden och hälsan. Den tredje sektorns förutsättningar att stödja barn och familjer på ett sätt som kompletterar servicesystemet bör utvecklas.

Behovet av tjänster hos utsatta personer, till exempel hos barn som behöver särskilt stöd, bör beaktas. Kvaliteten på barnskyddet och aktörernas beredskap att tillgodose barnets rättigheter fullt ut bör utvecklas. Utvecklingen av god praxis inom barnskyddets olika verksamhetsmiljöer bör stödjas.

I de tjänster som riktas till vuxna bör man mer systematiskt än i dag beakta ställningen och rättigheterna för barnen i den närmaste kretsen. Barns olika familjesituationer bör identifieras och mångfalden av familjer och familjeformer bör tas bättre i beaktande.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Man arbetar aktivt inom familjecenternätverket och på familjecentrens mötesplatser och utvidgar verksamheten till nya församlingar. Församlingarna uppmantras att delta i det arbete som görs vid familjecentren.**
- **Förankringen av riktlinjerna för förebyggande av utanförskap ”Så att ingen blir ensam” fortsätter i församlingarna och ämnet lyfts fram i alla utbildningar som gäller fostran. Man deltar i Saapas-verksamheten och i övrig verksamhet för förebyggande av utanförskap tillsammans med de övriga kyrkliga aktörerna.**
- **Uppföljningen av verksamheterna Walk in-talk och Walk in-terapi för unga fortsätter och idéer tas fram för den fortsatta verksamheten. Man ger stöd till kyrkligt anställda som arbetar inom SekaisinChat-tjänst, telefonjouren och chatten inom Kyrkans samtals-tjänst.**
- **Man deltar i ett utvecklingsprojekt för tjänsternas tillgänglighet och utvecklar utifrån utredningen också den egna verksamheten så att den blir mer lättillgänglig (bl.a. Servicedatalagret SDL). Samarbete görs**

inom områdena för social- och hälsovård (SOTE) och främjande av välfärd och hälsa (HYTE).

- Man utnyttjar de kyrkligt anställdas specialkompetens (sjukhuspräster, omsorgspräster, diakoner inom omsorgsarbetet, speciallungsarbetsare) och ber dem medverka t.ex. i rådplägningsdagar och utbildningar.

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA), stiftens församlingarna, Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning, Diak, specialarbetsområdenas anställda

6. Småbarnspedagogik och utbildning

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Inlärningsresultaten bör förbättras så att trenden blir stigande och ojämlikheten bör minskas genom planmässiga och målinriktade åtgärder. Tillräckliga resurser bör säkerställas för småbarnspedagogiken och utbildningen. Alla barn bör garanteras möjlighet till utbildning som motsvarar deras individuella behov samt till helhetsbetonat lärande och kunskapsutveckling. Olika barngruppers ställning bör tryggas och utsatthet bör beaktas genom att en verksamhetskultur som betonar gemenskap och delaktighet förstärks och genom att fungerande inkludering och individuella utbildningsvägar säkerställs.

Småbarnspedagogikens betydelse som en del av utbildningssystemet bör uppmärksammas. Andelen barn som deltar i småbarnspedagogik bör utökas genom att aktivare framhålla småbarnspedagogikens betydelse för individen och samhället, systematiskt sänka klientavgifterna och utvidga avgiftsfriheten. På längre sikt bör målet vara en avgiftsfri småbarnspedagogik. Kvaliteten på småbarnspedagogiken bör förbättras, bland annat genom att säkerställa att det finns tillräcklig och högutbildad personal samt genom att utvärdera och utveckla verksamheten på ett mångsidigt sätt. Den tidiga inlärningen av grundläggande färdigheter liksom interaktionsrelationernas varaktighet bör förbättras genom att förskoleundervisningen och det inledande skedet av den grundläggande utbildningen utvecklas som en helhet. Morgon- och eftermiddagsverksamheten samt klubbverksamheten bör göras till en mer integrerad del av skoldagen och man bör satsa på verksamhetens kvalitet.

Förutsättningarna för barnets lärande och utveckling samt för stöd för skolgången bör tryggas liksom förutsättningarna för det arbete som utförs av personalen inom småbarnspedagogik och undervisningspersonalen samt för elev- och studerandevårdstjänsterna. Ett sektorsövergripande samarbete bör säkerställas så att barnen och

familjerna får tillräckligt och heltäckande stöd. Befintliga metoder för att förebygga avbruten skolgång och marginalisering bör användas och nya metoder bör tas fram på ett sektorsövergripande sätt. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid övergången mellan olika utbildningsnivåer. Det bör säkerställas att alla barn efter den grundläggande utbildningen kan avlägga en examen åtminstone på andra stadiet.

Kompetensen bör utvecklas och resurserna utökas så att barnens välmående kan stödjas i småbarnspedagogiken, skolan och andra gemenskaper i vardagen. Mobbning bör förebyggas och arbetsron främjas systematiskt och kontinuerligt i vardagen. De känslomässiga färdigheterna och interaktionsfärdigheterna bör förstärkas i småbarnspedagogiken och skolan. Det bör göras en utvärdering av hur ändamålsenliga handlingsmodellerna för ingripande mot mobbning och förebyggande av våld är, metoder som har visat sig fungera bra bör spridas och nya metoder bör utformas enligt behov.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Man skapar och tar i bruk ett webbaserat och spelifierat självstudiematerial om barnets rättigheter. Materialet erbjuds också t.ex. skol- och studentarbetare och yrkesläroanstalter som ger utbildning för arbete inom kyrkan.**
- **Inom kyrkans småbarnspedagogik upprätthålls och utvecklas funktionerna och kvaliteten samt personalens kompetens bl.a. genom fortbildning. En kultur som förebygger mobbning stärks med hjälp av t.ex. verksamhetsmodellen Piki, Folkhälsans förebyggande material kring mobbning.**
- **Man utnyttjar det nationella materialet (lektionspaket) om barnstrategin och barnets rättigheter i den egna verksamheten och informerar om det inom kyrkan och vid utbildningar.**
- **Barnstrategin och barnets rättigheter tas aktivt in som en del av de egna utbildningarna och rådplägningsdagarna.**
- **Demokrati- och människorättsfostran inkluderas i den egna verksamheten (t.ex. konfirmandundervisningen).**
- **Religionens och åskådningens betydelse för människans övergripande välbefinnande lyfts fram. Man idkar och utvecklar ett kvalitativt samarbete med småbarnspedagogiken, den grundläggande utbildningen och utbildningen på andra stadiet. Församlingarna uppmuntras att ingå regionala samarbetsavtal. Man främjar realiseringen av religionsfrihet.**

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA, Forskning och utbildning), Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning, Diak, Finska Missionsällskapet, stiftens församlingarna.

7. Tillräcklig utkomst för familjen samt möjlighet att kombinera arbete och familjeliv

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Man bör förbinda sig att minska fattigdomen i barnfamiljer med hjälp av målmedvetna åtgärder i hela samhället. När den sociala tryggheten utvecklas bör tillräcklig utkomst för och minskad fattigdom i barnfamiljer prioriteras.

Ett familjevänligt arbetsliv bör utvecklas i samverkan och olika arbetssätt identifieras. När arbete, studier och familjeliv kombineras bör man i högre grad än tidigare beakta mångfalden av familjer och familjeformer samt hela barndomstiden. Familjerna bör ges fler flexibla möjligheter att dela vårdansvaret mellan föräldrarna och andra närstående, till exempel far- och morföräldrar. Man bör trygga föräldrarnas möjlighet av välja att vårda framför allt små barn i hemmet.

Mångfalden av familjer och familjeformer bör beaktas i olika stödformer som direkt eller indirekt riktas till familjer. Stödet till familjer bör utvecklas så att det utöver behoven under småbarnstiden även bättre beaktar den övriga barndomstiden.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Man utnyttjar den kunskap om familjernas situation som förmedlas via församlingarnas diakoni- och familjearbete och riktar tjänsterna enligt denna. Arbetet utförs enligt riktlinjerna för en familjecentrerad församling.**
- **Kyrkan utvecklas till en familjevänlig arbetsplats och kriterier för en barn- och familjevänlig församling upprättas.**
- **Församlingarna sporrar och uppmuntras till att bibehålla verksamheten avgiftsfri.**
- **Man informerar om församlingens småbarnspedagogik och verksamhet för barn i skolåldern som ett alternativ för familjerna i deras vardag för att lättare kunna kombinera arbete och familjeliv. Församlingens lokala samarbete med kommunens småbarnspedagogik och övriga familjeaktörer främjas.**

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA), Lasten ja nuorten keskus, stiftens församlingarna

8. Barns relationer med närstående och kamrater

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Barnets rätt att hålla kontakt med föräldrar, syskon och andra närstående personer bör tryggas i olika livssituationer. Betydelsen av närstående och vuxna som tar hand om barnet i vardagen, t.ex. föräldrar samt mor- och farföräldrar, bör beaktas i enlighet med barnets intresse.

Åtgärder som förebygger ensamhet bland barn och förstärker kamratrelationerna bör utvecklas målmedvetet. Gemenskap och interaktion bör stödjas i barnens vardag, i småbarnspedagogiken och skolan, under fritiden och i hobbyverksamhet.

Den digitala miljöns betydelse för barns relationer med närstående och kamrater bör uppmärksammas, och de medie- och interaktionskunskaper som behövs vid elektronisk kommunikation bör förstärkas.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Familjernas relationer med närstående och kamrater stöds inom familjeverksamheten och familjearbetet (t.ex. Föräldraskapets klossar). Kamratstödsgrupper för barn och unga möjliggörs såväl ansikte mot ansikte som på webben. Familjecentersamarbetet stöds och familjerådgivningens sakkunskap utnyttjas för att stöda familjernas relationer med närstående.**
- **Arbetet mot hatprat och all slags mobbning betonas starkt i församlingarnas digitala arbete med barn och unga. Utbildningar i digitalt arbete ordnas och specialfrågorna i anslutning till detta beaktas. Riktlinjerna för förebyggande av utanförskap lyfts fram i all fostrande verksamhet.**
- **Frågorna i anslutning till digitaliseringen inkluderas i kyrkans nästa fyraårsberättelse.**

ANSVARIGA PARTER

Församlingarna, stiftet, Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA, Forskning och utbildning), Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning, Diak, LastenkirKKo.fi

9. Barns fritid och hobbyer

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

De aktörer som är involverade i barns fritid och hobbyverksamhet bör få bättre färdigheter i att tillgodose barnets rättigheter i sin verksamhet, och utvecklingen av god

praxis bör stödjas. De pedagogiska kunskaperna hos de aktörer som är involverade i hobbyverksamhet bör utvecklas liksom deras kunskaper om barnets utveckling och olika åldrar och om de förändringar som sker i puberteten, särskilt när det gäller den fysiska och känslomässiga utvecklingen.

Inom fritids- och hobbyverksamheten bör man på ett övergripande sätt i högre grad utgå från barnet. Man bör se till att en hobby inte bara är prestationsinriktad och att det inte ställs för stora krav, förväntningar eller press på barnet. Den grundläggande konstundervisningens betydelse som en del av utbildningssystemet bör uppmärksammas och förstärkas så att allt fler barn i olika delar av landet kan delta i den. Barnens möjligheter till långvarig hobbyverksamhet bör tryggas.

Barnens välfärd bör förbättras genom att säkerställa att alla barn har möjlighet att ha en hobby som de är intresserade av samt meningsfull och mångsidig fritidsverksamhet. Möjligheterna att i anslutning till skoldagen ha likvärdiga, avgiftsfria och trevliga hobbyer som stöder jämlikheten bör förbättras. På så sätt får dessutom alla barn möjlighet att ha flera hobbyer. Vikten av fysisk fostran och kulturfostran bör uppmärksammas, liksom frivilligarbetets och föreningsverksamhetens roll när det gäller att stödja barnets övergripande välfärd och utveckling.

Åtgärder för att säkerställa att barnen orkar och att de får tillräcklig vila och fritid bör utvecklas.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- **Man ser till att de anställda och i synnerhet de frivilliga som deltar i verksamheten för barn och unga har en tillräcklig kompetens. Deras kunskaper om barnets rättigheter samt barnets utveckling och olika åldrar stärks.**
- **I församlingarna utvecklas uppsökande hobbyverksamhet i likhet med det uppsökande ungdomsarbetet såsom Motorverkstaden.**
- **Användningen av Finlandsmodellen för hobbyverksamhet stärks i församlingarna. Nya församlingar inspireras att komma med. Barns och ungas synpunkter tas i beaktande. Särskild uppmärksamhet fästs vid tillgängligheten och barns och ungas individuella behov.**
- **Man tar aktivt fram metoder och uppmuntrar församlingarna att bedriva lokalt samarbete genom att erbjuda sin egen kompetens för allmänt bruk. Man upprätthåller en fri hobbyverksamhet med låg tröskel och erbjuder möjligheter för en sådan (bl.a. scouting, klubbverksamhet) Man delar med sig av fungerande praxis och skapar nya modeller för beaktande av barns och ungas synpunkter.**

ANSVARIGA PARTER

Församlingarna, Lasten ja nuorten keskus, Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA), STEP-utbildning.

10. Bedömning av konsekvenserna för barn samt barnbudgetering

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Bedömningen av konsekvenserna för barn och familjer bör bli en systematisk del av beslutsfattandet och verksamheten på alla förvaltningsnivåer, och stöd bör ges vid införandet och genomförandet av bedömningen av konsekvenserna för barn. Detta är särskilt viktigt för kommunernas del. Innehållet i och betydelsen av konsekvensbedömningarna bör specificeras i motiveringarna till besluten. Konsekvensbedömningen bör utvidgas till att även omfatta beredningen och uppföljningen av budgetbeslut.

Det bör ske en omfattande utveckling av förfarandena och kompetensen i fråga om bedömningen av konsekvenserna för barn och barnbudgeteringen, och utvecklingen bör fortgå under flera regeringsperioder.

Data om barn bör samlas in systematiskt, och bristerna i datainsamlingen bör identifieras och åtgärdas. Användningen och analysen av data bör utvecklas på ett konsekvent sätt, och informationen bör utnyttjas i beslutsfattandet och verksamheten.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- Utbildningen inom barnkonsekvensanalys och barnets rättigheter stärks och kyrkans webbplatser uppdateras så att de svarar mot dagens behov. Regelbundna webinarier och utbildningar ordnas i anslutning till barnkonsekvensanalysen.
- Tillgänglig forskningsdata samlas på webbplatsen evl.fi. Nya forskningsbehov kartläggs och forskningsprojekt i anslutning till dessa genomförs i samarbete med Diak och Kyrkostyrelsens enhet Forskning och utbildning.
- En enkät riktas till barnombuden och delaktighetsarbetarna, och även barnens och de ungas egna synpunkter efterfrågas. Man lyssnar till de ungas åsikter bl.a. Ungdomens Kyrkodagar, De ungas framtidsseminarium.
- Barnbudgeteringen utvecklas som en del av barnkonsekvensanalysen inom kyrkan. Verktyg tas fram för genomförandet av barnbudgeteringen och informationen och utbildningen om denna ökas.

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA, Forskning och utbildning), Arbetsgruppen för barns och ungas delaktighet i kyrkan (LANOK), Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning.

11. Barnets rätt att bli hörd och få information

NATIONELLA STRATEGISKA RIKTLINJER

Barns delaktighet samt deras rätt att bli hörda och få information bör beaktas systematiskt i beslut och verksamhet som rör barn antingen direkt eller indirekt. Barns åsikter och åsikternas betydelse bör preciseras i motiveringarna till besluten.

Det bör säkerställas att alla vuxna som arbetar med barn har tillräcklig förståelse för och kunskap om att stödja barns delaktighet och aktörskap.

Barns delaktighet samt deras rätt att bli hörda och få information bör förbättras ytterligare genom tväradministrativt arbete och genom att befästa god praxis som en del av strukturer och barnens vardag. I arbetet bör man särskilt beakta de barn vars åsikter för närvarande ges mindre uppmärksamhet.

ÅTGÄRDER INOM KYRKAN

- Perspektivet på barnets rättigheter stärks vid läroanstalter som ger utbildning för kyrkliga yrken och material utarbetas som stöd för deras arbete. Det utbildningsmaterial som tas fram i anslutning till det nationella genomförandet utnyttjas i kyrkans verksamhet och vid läroanstalterna.
- Barns och ungas åsikter beaktas vid planeringen av rådplägningsdagar och evenemang inom kyrkans fostran och temat lyfts fram bland de anställda. Barns och ungas sakkunskap värdesätts och de får information om frågor som rör dem inom kyrkan.
- Ett årligt nationellt seminarium/webbinarium arrangeras, där man särskilt funderar på hur barnets rättigheter syns i kyrkans verksamhet. Barnombuden, delaktighetsarbetarna samt barnen och de unga inkluderas i utvecklingen av verksamheten. Man delar med sig av fungerande modeller för att främja delaktigheten.
- Främjandet av påverkansgrupper för unga samt barns och ungas delaktighet fortsätter i lokalförsamlingarna, på nationell nivå och globalt. Man samlar fungerande modeller för hur man lyssnar till barns och ungas röst och åsikter. Arbetet inom Nuori aikuinen vaikuttaa kirkossa (NAVI-gruppen) stöds på såväl lokal som nationell nivå.
- Årligen arrangeras, Ungdomens Kyrkodagar och De ungas framtidsseminarium, där de unga ges möjlighet att påverka kyrkans beslutsfattande. Dagarna är en del av en process som fortgår hela året, där man skissar upp de ungas framtidsscenarioer för att kontinuerligt utveckla kyrkans beslutsfattande.
- Barns och ungas påverkningsmöjligheter stärks i globala frågor som är viktiga för dem, såsom klimat, fred och rättvisa.

ANSVARIGA PARTER

Kyrkostyrelsen (Verksamhetsavdelningen, KCSA, Forskning och utbildning), Arbetsgruppen för barns och ungas delaktighet i kyrkan (LANOK), Lasten ja nuorten keskus, STEP-utbildning, Finska Missionsällskapet, Diak, stiften, församlingarna.

Den nationella barnstrategin publicerades våren 2021, den gäller alla barn under 18 år. Syftet med barnstrategin är att skapa ett barn- och familjevänligt Finland som respekterar barnets rättigheter.

Som kyrka ansluter vi oss till samma mål med samhället. Kyrkan har därför deltagit i beredningen av den nationella barnstrategin. Det har även ansetts viktigt att kyrkan utvecklar sin egen verksamhet så att den utgår från barnens behov och tar familjerna i beaktande. I kyrkan har man därför gjort en egen genomförandeplan av barnstrategin. Den godkändes av Kyrkostyrelsens plenum i november 2022.

Genom att genomföra den nationella barnstrategin i kyrkan bygger vi en barn- och familjevänlig kyrka, där alla tryggt kan reflektera över frågor om tro och liv och få stöd för att växa som människa. De åtgärder som föreslås i genomförandeplanen kompletterar och stöder det omfattande arbete för främjande av barnets rättigheter som redan görs inom kyrkan. Att gå med i barnstrategin är en naturlig fortsättning på den barncentrerade verksamhet som görs i kyrkan (till exempel Barnkonsekvensanalys och Unga påverkansgrupper).

Genomförandeplanen har utarbetats i samarbete mellan kyrkliga aktörer och församlingsanställda. Planen är i kraft under samma tid som kyrkans strategi, alltså t.o.m. 2026. För kyrkan och församlingarna utgör barnstrategin en utmärkt ram där kyrkans långsiktiga arbete för att främja barnets bästa och en god barndom blir synligt i samband med samhällets verksamhet.

EV.LUTH.[†]
KYRKAN
I FINLAND